

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Szhája vszako nedelo. Naprej placilo: 1/2 leta 24., 1/4 leta 12., maszecsno 4. V zviin- szto 70., V Ameriko 80 Dinare za edno leto.	Megjelenik minden vásár- nap. Előfizetési ára: 1/2 évre 24., 1/4 évre 12., 1 hónapra 4., Külföldre 70., Amerikába 80 Dinar évente.	Reditelsztvo i opravnistvo Szerkesztőség és Kiadóhivatal MÁRKISEVCI p. M.-SOBOTA Rokpiszi sze eszi posilajo i sze ne vrnejo. — Kéziratok ideküld- dendők s nem adatnak vissza.	Cejna inseratov za □ cm: Izjava, poszlano, odprta pisz- ma 1'50., redna veliki 1'—., mali oglasz 0'70 Din. i dávek. Pri vecskrat popuzst.	Hirdetési árák négyzett cm- ként: Nyittér és hasonlók 1'50., rendes hirdetés 1'—., Apró hirdetés 0'70 Din. és az illeték. Többszörinél engedm.
---	--	---	---	--

A mételey,

mely eddig csak gazdasági állataink be-
tegségeként volt ismeretes, ma már nem
csak úgy ismerjük. Ez tulajdonképp csak
egy bacillus, mely mételey néven mérgezi,
sorvasztja áldozatát, ennek rokona a másik
név, melyet háboru néven ismerjük.

A háboru izgalmá, szenvedése, a nél-
külözés, gyilkolási ösztön, vad életmód
szülte nemtörődömség a maga teljességé-
ben benne van még ma is a már polgári
ruhába öltöztetett emberiségben, mely azt
mindig inkább az akkor megszokott ka-
landvágy változatosságai felé hajtja, mint
a nyugodt becsületes és emberies visel-
kedésre. Maga a háboru szülte átalakulá-
sok, új helyzetek és rendszerek is nagyban
hozzájárulnak ehhez s magukkal huzva a
nép áradatot, illetve az emberiség ebbeli
sanyaru helyzetét, egyesek élelmessége
ugyanazon az adott alapon kihasználni
törekedve, újra és újra bukkan a felszínre
egy-egy új „megváltó”, kik e céljuk ke-
resztül vitelére a legpiszkosabb eszközök
használatától sem riadnak vissza. Piszkol-
ják másokat, hogy maguk bűnét avval
leplezzék. Mint „proféták”, mások kezdet-
közérdekű munkáját konkurenciális hason-
eszközzel tönkre tenni, lejáratni akarják,
habár ők maguk vannak legtisztább tuda-
tában annak, hogy ezt saját céljaiknak
elérése, nem pedig közérdek szempontjából
teszik. Ezek is mind a háboru mételeye-
zettjei.

Ma már az emberiség nyolcvan szá-
zalékában nincs szülői, testvéri avagy fele-
baráti szeretet. Manapság már legtöbben
nem annyira a népjavát állítják maguk elé
formának, mint inkább a népnek kijáró
javakat saját céljaikra fordítják. Fiu szülő
ellen, testvér testvér ellen, felebarát fele-
barát ellen képes harcolni és viszont.
Nemzetiségi és nyelvi harcok, melyeket
mindig nagyobbaknak mondják csak azért,
hogy az ellene használható fegyverek éle-
sebbek legyenek, de sohs'em azért, hogy
tényleg kellene, de mert bizonyos elemek
érdeke azt úgy kívánja.

Az ily embereket azonban, ha még
úgy is a háboru mételeyezettei, — annál is
inkább el kell itélnünk, minél védtelenebb
és kisebb területén élő népnek a kihasz-
nálásán dolgozik olyan burkolt formában,
hogy a szegény nép észrevétlenül is az ő
szekértelőja, céljainak elérésében — saját
kárára — segédeszköze lesz.

Ez a mi vidékünkön is ily formában
látható és tapasztalható politikai tusa, mely
ha alaposan átgondoljuk nemcsak a poli-
tikai harcokban merül ki, hanem a poli-
tikának következményeire is, mitől ma-

napság már létünk és jövőnk függ. Hogy
a maguk hazugságait igazság formájában
állítsák be, a másikat lealacsonyítani tö-
rekszenek, ha bármily hazug eszközzel is
s erre az egyszerű népet, mint legalkal-
masabbnak véltet használják fel, kiben
csodálatos mód támogatásra is találunk,
jóllehet csak azért, hogy ők is táplálhas-
sák megmételeyezett idegeiket, ha csak kis
változatossággal is. Igen, csak azért is, de
hogy a dolog komoly oldalára gondolnak
s vidékünk erőinek nem szétforgácsolódá-
sával, hanem központosításával védekez-
nénk igavaink támadása ellen közösen,
arra nincs akarat, mert akkor nem lehetne
annyi „proféta”.

Ugylátszik a sok vegzálás, elnyomás
és meghunyászkodás a mi népünknek még
ezután is jobban kell, mint a felemelt
fővel való járás „a föld ura” és igazának
tudatában.

Boj za pravico.

V parlamenti, pred vezdásnyimi po-
csitnicami, je delo z cejlov mocsjoúv slo
rávnotak, kak pri vérsztvi gda je vrejmen
za szejatev, ali za zsétvo. Premislji szo
szi da je nyí plácsa nej zoubstzon dána,
nego za delo i szo delali, zákon za záko-
nom prineszli ednoga dobroga, drügoga pá
bozsnoga. Tou je da ali vsze dobre, ali
vsze bozsne, ár nega taksega vcsinyenoga
dela tüdi i zakona nej steri bi sze vszako-
mi vido ali nej vido.

Kak szmo zsé vu nasem preminoucsem
liszti naznanili, je tüdi za ednoga táksega
zákona volo vesz drzsávno namescsansztvo
trétjega augusztá v sztrájk sztoupilo na
doubó stíridvajszeti vör. Nyim sze nevídi
zákon, kmeti sze pa vídi, prineseni od nove
placse: Oni szo ztem sztrájkom proteszt-
tirali za volo vu novom, zákoní odmerjeni
máli plács, kmeti sze pa veszeli, ár de me-
nye porcije. Ergo tüdi i té je ednim dober
drügam bozsen.

Dönok ka je pravica je pravica. Nis-
terne csesztnike bi trbelo plácsati dobro i
tou tiszte, steri bi sztem tüdi dácsoplacsil-
ci na dobrou to bilí kak neodviszni i tak
pravicsni.

Poglednimo szamo na priliko ednoga
právoga szodníka ki je nej szamo zvrstítel
nájvazsnejse drzsávne moucsi, nego i obed-
nim zemelszki namesztník nebeszke pravico-
szlúzsbe. Nyega csízta velikoszt obládati
more vsze drüge, da tak vszi z-poníznozt-
tjov naj glédamo na nyega, na nedoteklí-
voga, na pravicsnoga, na od venkrajívosztí,
nágibnosztí zse odsztoupívsega. Tou naj ga
loucsi od profami vszákdenesnyi lüdi, stero

je pa szamo tak mogoucse csi sze z dobrov
plácsov, tou je reálno za neodvisznoga de-
ne, kí de tak na nyega vizsiko csészt giz-
dávi, domá zadovolen veszeli, vu szod-
niskom sztolci gvúsen, od tezsávmszli i
bojzanoszti, mánie i szkrívnoszti oddaljen.

Istina je, ka bi nepotrejbno bilou trí
i pét i szedem birourov za eden szoud,
doszta bi bougse bilou nameszto doszti eden
i toga dobro plácsati, da bi tak od vsze
odvisznosztí i sztrankarsztva odsztrányeni
pravicsno mogao szouditi i steroga velka
znánoszt, nenavörnoszt i morála moucs
doszégne szedásnyi trej szodníkov. Naj bou-
de trdi grád, v sterom sze sztere vszej
napádov moucs vláda i sztrankarszka, po-
liticsni mottojov i prtíivi elementov. Tak de
konecno tüdi zadovolen vszáki kmet, csi-
rávno boude vsze tou zsnýega tezszi dávk-
kov zhájalo.

Pritom strájki pa szo nej vszi pravicsno
napovedali strájka, mogoucse tüdi szamo
za szolidárnosztí volo szo csinili. Kak i v
kakso formo bi mogao te kmet, szirmák pá-
ver strájkatí, csi zse med toga vrejmena
prinesenimi zákonmi priszilno delo, sészt-
krátno porcije predisujejo i zraven toga
escse (prinasz) bozsen pouv. Tou sze zná,
ka pri pávraj tou escse nejde tak nalehci,
k tomi mocsno organizácijo i dúgo vrej-
men trbej. Ali csi bi sze v krátkom tou
zgoditi moglo i bi tüdi opravicseno bilou,
míszlimo ka bi tou büo te isztinszki „Boj
za pravico!”

Huszárje.

(Národna peszem.)

Z-daleke tühine
Huszárje jahsijo,
Huszárje idejo
Na nase krajtne.

Huszárje, huszárje
Vi lejpi vojníci!
Nad vami, zélnici,
Sze dúsa radüje.

Bije v-prszaj szrdce
I okou nemigne,
Hej, vase korine
Szo lescsécse szunce.

Kak lepou plavajo
I menténye vasi,
Geto vojník jahsi
I konyi plésejo!

Hej, li té zsítek je
Zsítek za mladénca
Vze drügo je szenca
Ka te szvejt csüdüje.

Zábta tak pojbara,
Ocsa ino mati!
Nemrem sze zdrzsati,
Idem za huszára.

Kényszermunka

vagy kuluk rövid ismertetése.

Az utóbbi időben sokat halottunk kulukról, azaz az ebből kifolyó sopánkodásról és szidalmazásokról, de hogy tulajdonképen miből is áll és mire kötelezi az egyeseket ez a törvény, azt még az egyes képviselőink saját lapjai is szégyenlik megírni, kik mellette szavaztak. Hogy egy kis képet alkothassunk magunknak, kivonatosan mi hozzuk az alábbiakban. Ez tulajdonkép függelék az utjavítási kényszermunka törvénynek.

Az utjavítási munkáknál minden állampolgárnak, illetve adófizetőnek, résztvenni kötelessége. Minden egyes kötelezett azonban ez alól mentesítheti magát avval, hogy fizeti pénzzel, illetve helyettesíti magát más munkással, aki 18 évnél nem fiatalabb és 50 évnél nem idősebb. A pénzbeli megváltás adóalapon vettetik ki, melynek alapösszege kézierőnél 20 Din., egy fogatos erőért 50 Din., autóért 100 Din. Személyek, kik 100—300 Din. egyenes adót fizetnek, munkakötelezettségük, illetve ennek megváltása kétszeresen számítatik. Vagyis vagy adnak két munkást vagy fizetnek 40 Dinárt. Ha az egyenes adójuk 300—500 Din., három munkás vagy 60 Din., 500—1000 Din. egy adónál négyszerest, 1000—10.000 Dinárnál tizszerest, 10.000—50.000 Din. egy adónál huszszoros munkást, illetve az alapösszegnek a huszszoros megváltási összegét köteles fizetni s így tovább.

Községi előjáró határozza meg évről-évre adó és vagyoni állapot szerint, hogy ki mennyi munkást vagy fogatot köteles adni. Ki a munkást megváltani akarja, azt már az összeírásnál kell bejelenteni. Senki nem köteles saját járás körületén kívül teljesíteni munkát. Az ily munkás csak könnyű utjavítási földmunkára alkalmazható, a nehezebb az állampénztárból fedezendő. Az ily munkák az utépítési és rendőri hatóságok felügyeletével történnek. Megváltási összegek a pénzügyi ker. hatóság pénztárában kezeltek s az illető kerület — amely befizette — utjavításaira tartatik fenn, mint fedezet. Diákok, katonák, állami hivatalnokok s a munkaképtelen szegények nem vétetnek fel a kimutatásba.

Harding Amerika elnöke meghalt.

Tüdőgyulladás áldozata lett.

Harding amerikai elnök f. hó 3.-án tüdőgyulladás következtében meghalt. Halálhíre váratlanul jött, mert az utolsó hírek szerint betegsége javulást mutatott.

*

Még mielőtt a választás ideje elérkezett volna, az Egyesült Államok elnöki székére, Harding az eddigi elnököt betegsége az ágyba döntötte s a halál, mely egyébként nem válogatós s nem osztályozza az embereket sem kor, sem gazdagságuk vagy pedig tekintély szerint, az amerikai elnöknel is a saját egyenes útján menve, eloltotta annak is élete lángját.

Harding származásra nézve Skót, vallása budhista, kinek apja orvos s még ma is él, a 19. században vándoroltak be Amerikába. Harding 1865-ben született, iskolai elvégzése után tanító volt, mely azonban nem volt inyére s tovább tanulta a jogot, minekutánna ujságíró volt és poli-

tikus lett. Kétszer kormányzó, aztán képviselő, míg 1921-ben elnökké választották meg köztársasági programmal. Az ő megválasztásával bekövetkezett a demokrácia teljes bukása.

Harding halálával Európa politikájára is új fordulatok ideje érkezett el. Hogy ki lesz utódja az teljesen mellékes, a fő az, hogy Harding megkezdett és tervezett politikáját fogja-e tovább folytatni vagy nem; ennél láttuk legjobban, hogy a jelszó csak az volt »Amerika amerikaiaknak«. Amerika fősúlyt mindig arra fektetett, hogyan fogja a háboru gyümölcseit a maga javára megszerezni. Temérdek pénz, melyet hitelezett Európa államainak, nem tudta elveszíteni, mert első gondja annak behajtása volt, ami rövidesen megtérül.

*

Harding halálával megüresedett elnöki széket ideiglenesen, azaz az új választások megtörténteig az eddigi alelnök Collidge vette át.

Kun Béla megakarta buktatni Lenint és Trockijt.

Elrendelték elfogatását és letartóztatását. — Állítólag Ukrajnába menekült.

Egyes jelentések szerint a moszkvai cseka leleplezett egy összeskűvést, amely Lenint és Trockijt megbuktassa és a népbiztosok tanácsa helyett egy tizenkéttagu direktóriumot ültessen, mely nemzetközi kommunistákból állana, Kun Béla és pétervári vöröshadsereg legfőbb parancsnokának vezetésével.

Állítólag Kun Béla egy új radikális-kommunista pártot alakított, mert Lenin politikája nem felel meg neki. Az új kormány kell, hogy szigoruan kommunista szellemben vezesse az országot.

Az összeeskűvés oly jól volt megszervezve, hogy csak jelre vártak s Lenint és Trockijt letar-

tóztatják, erre azonban rájöttek, mire kiadták a parancsot, hogy úgy Kun Bélát, mint a pétervári főparancsnokot letartóztassák s törvényszék elé állítsák. Ezt hívei megtudva, neki tudtul adták mire Kun Béla elmenekült s állítólag valahol ukrainjai párthivatalnál rejtőzik. Ellenben másik társát és az új párt híveit mind letartóztatták.

A nemezis Kun Bélát is, ugylátszik elérte s a végső bukását épen azon a fronton kell elszenvednie, ahol kezdte. Neki nem volt elég, hogy romlásba sodorta saját szülőhazáját, hanem azt a szegény népet is tönkre akarná tenni, akinek vendége, akiből ma él.

Triglavski breg zahtevajo Italiani.

Sztaliscse nase vlade. — Neutralno razszodiscse?

Italianszka vojszka je zasedla Triglavski breg pri Italianszkoj meji, zavolo steroga je med politicsnimi krougi velko razburjanye. Szlüzsbeno sze szledecse naznánya:

Pitanye meje na bregi Triglave je telko nej szporazumnyeno med naso i Italijanszko vládiv ár je po odlocsítvi té meje nej szvetlo povejdana vszaka pika té linie, za volo steroga

PODLISZTEK.

Divatavrag.

Tak sze právi ka nega vragá, pá drügi právijo, ka jeszte. Jasz tüdi tak právim, ka jeszte, ár csi bi ga nebi bilou, lüdjé ga nebi od zacsétka szvejta mao naprejnoszili. Ódkoj pa szvejt gucsi, v-tisztom nka pravice jeszte.

Jeszte vrag csi glih nej v-táksem keipi, kak ga doj málajo, vem bi sze ga te vszaki cslovek bojao i nebi sze dao po nyem zvoditi. Zse od prvoga pára lüdi známo, ka nyidva je prisztoupo, i prejk cejluga cslovecsansztva zsítka vszepovszédik gde je kaj dobra bilou, ali sze kázalo, te hüdi je precí tam grátao i nyé zadüsiti nakano.

Tak je! V-doszta formo sze on szkazsüje, doszta prilike náide po sterój, szvoje cíle doszégnoti, namenyávanye doprineszti scsé. Po sterój ednákoga náturnoga zsítka lüdi zmejsa, na gye-lino zapela, od szvojega prousztoga znásanya odvnré, z-braszklave, gvüsne pouti na szkliszko zapela, na stero, kí szo ednouk zavarilil, hotécs letíjo vu prepaszt pogübelnoszti i szkrajvejnye, gde szo vecs szvoje dobrobodoucsnoszti gori náiditi nej szpodobni, ár do konca pridti nigdár nemrejo i vszigdár bole i bole véksa nezadovolnoszt, vékse zselejnye obtezsi nyih blodécsi zsítek i sztávo.

Éto pout scsém nika od divata piszati, ali szibojdi od nosnye gvanta, od oblekávanya — od steroga zagvüsno, kak je tou nej dávno eden doli-

nec pravo, lehko právimo: »Ka sze je vrag szpravo v-nyega«. Nateliko sze je premejnilo vu oblekávanyi, kam visisega, kam nisisega réda, lüdsztvo, glédajmo bár ali moski, ali zsenzski szpoul, tak da bi vszi komidiáske pousztali. Prvejša, pripravna, prouszta oblejka szo je na cifraszte cote preme-nila, z-sterimi veter plahocse i szmeh pobüdi vu vszákoga razmetoga csloveka vüsztaj, steri je v-prvejsoj postenoj oblejki nakeliko teliko národ-noszti tüdi naisao. I tou je tém bole nevarno ár szo sze z-divatom vréd tüdi lüdjé szpremejnili, tak vu düsi, kak vu znásanyi i zsalosztno lehko vad-lüjemo, ka nej na dober, nego na hüdi kraj.

Divata vrag hodi med nami, poszmeháva sze nam, ponüja nam szvojo partejko, stero mi glédamo, glédamo — i k-koncovi pozselejmo.

Edna deklina sze vze me z-vészi, vsteroj je escse divata zlo nej hodilo, szamo ednodvakrat na szenyi, gde je escse nejdoszta skoudilo i kak szlüzsbenica pride v-váras, z-szebom prineszé szvoj prouszti vesznicski gvant, steri je bár nejcifraszti, ali tém bole potrpécsi i pripravén. Rávno táksi kaksega je nyéna babica noszila i noszi dnezš dén nyéna mati i ocsa, steroga szo zamí pripravili, zamí preli, len konouple zamí szejali, na predivo otrli i szetkati dáli pri szouszedi, kí je tkálec. Ták-sega híznoga plátna sztáre szkrblíve zsenzke vecs trout v-ladaj mája, steroga vszako nit szo szvojimi prsztlámi szprele i szpravile. Z-szebom je prineszla krepke, tople i podkováne csizme, sterimi je isztina malo glaszno skrofala po cementnom flaszteri — ali zvöntoga szo hvále vrejčno posteno

szprávléna obütel bíé. Prineszla je z-szebom na glavou roubec. vlaszé szí je lepou v dvej kiti i v-té nakonci fal pantlik szplejtala, ár domá vu vészí vsze deklina tak noszijo. Má lepou k-tejli sztojécsi laiblin. Tásko szem jo vido v-prvom mejszejci, v-steroj oblejki je zadoszta stoutno vökázala, escse szem jo ednouk pohválo za tou, ka tak postüje vesznicsko nosnyo.

Teklo je vrejmen i za máli csasz zse nenoszí vecs, ta vesznicska deklina csizme. Zagvüsno szo sze poplatje znücali?

Oh nej! Gori jo je poizskao te divatni vragics vu oszobi szouszedove hízsne szlüzsbenice, stera sze je zse po voraskom v-cifraszte divatno zasite cote oblekávála i etak nyej je právila:

»Csüjes tí Juliska, vrzsi zse ednouk tá té grde skrofajouse, kuszti poplatov csrejvle. Rávno szí táksa v-nyi, kak eden vesznicski medved. Vidis eti vu vársi sze nasika v-táksi grobianszki csrejv-laj hoditi.«

Tak je gücsao spotlivo divata vrag k-Juliski. Spotárno je gücsao k-nyej. Ona sze je od té spotno rejcsi zoszágala i zacsalo jo je szram nosziti szvoje dobre csrejvle.

Potom sze je notri szkrio te hüdi v-goszpe fájne mále puncsike, stero szo szveklo szíve bíé, mele szo zsnoure, vizsike, vuszke peté, na petáj gumi gori zabítoga, da szo nejrogátale, na vuszkom goubcseci pa máslin zvézanoga, rávno ták-sega, kaksega mládi goszpocski mladénci na sinyekí pod brádov noszijo i etak je pravo Juliski:

(Nadaljávanye pride.)

zdaj Italijáni Triglav zasvojiti scséjo. Po odločitvi je Triglav nas, nescemo pa konflikta i zató püsztlmo celo dugoványe pred neutrálno komisziyo za odločitev.

Tak nalehci pride do konflikta med szouszidnimi drzsávnimi csi szi zsé konflikt poiszkati scséjo. Nameszto míra escse nemirnoszt!

GLASZI. — HIREK.

— **Oszebni glász.** G. Ruzsics János bívisi notar na Tisini szo imenüvani za zacsasznoqa upravitela pri okr. dávcsoj oblászti v M. Soboti. Gratulíramo!

— **Blíszk je vúzsgo** v pétek t. m. 3. pouleg Stridove v Ciganyscseki leszeno hizso kmeta Flatz Jánosa, stera je vesz do práha zgorejla. Na dobro szrecso je vu nyej niscse nej sztanyüvaó i tak vékse neszrecse sze je nej zgoudilo.

— **Neszrecsa.** Donsa József, sztarejsi nas priátel je po ceszti mirno sou, gda naednouk z dvorisca kmeta Banko Viktora pribizsi vö nyega mládi zsrebec, steri je tak brszno szrmák sztarca, ka nyemi je nogou potro. Pripelali szo ga v spitál v M. Soboto.

— **Ráni zacsetek.** Zsena Ütrosa Jozsefa z mále kanizse v M. Soboti je v omári szhránjene mela 800 Dollárov odsteroga klücse je zgübila. Nyé 14 lejtni szin je za té dolláre znao pa csije rávno klücse on najsao ji je nej materi tá dao, nego dolláre vsze vö vzéo i zsnými odísao. Gda omár gori vtrgnejó té szo vidli ka szo dollárje tüdi zs-nyim odísli. Iscsejo ga na vsze kraje tüdi i zsandárje ga iscsejo.

— **V politicsnem** ráki je mir. — pocsitnice szo do 20. szeptembra. Szamo níki v Beogradi osztáli poszlanci drzsijo gor zvéz z pocsiájoucsimi. — **Miniszterje** szo tüdi nisterni odísli, ti osztáli, steri szo bole puni dela i namesztüjejo odidouce, májo szamo vcsászi tanácsivanye.

— **Kralj Alexander I.** je szvojov tüvárisicov na letoviscsi v Bledí. Kral'ca je po razglaszi szlüzsbeni novin i po konstatiranyi treh zdrávníkov zsé ouszmi meszec noszécsa, vu tom sztáni pa zdrava. — **Kralá Alexandra** je voditelsztvo Ljubljanszkoga velikoga szenya za patronusa proszilo, steró je prejkvzeó i oblúbo da pri zacsetka szvecsanoszti de tam.

— **Radics bode** nouvi ílszt vödávao i toga v ogrszkom jeziki, steri de zsé te drügi tjeden z hájao v Zágrabi. Reditel bode Lukacs.

— **Nemska nevola** je zsé véksa od szirmaskoga csloveka. Valuta páda, drágocsa je velka, lüdsztvo nezadovolno i sze burka. Za kakso malenkoszt vnougo pejnez trbej tak, da zsé drzsávna banka prizsiljena po 10 i 50 million márk vrejdnoszt papírnatni pejnez vödávati. Eden dollár je v nemcsiji 2 million márk vrejden.

— **Brezplačno vidiranje potnih listov v Argentino.** Generalni konzulat republike Argentin v Beogradi jávla, da bode v bodouce brezplacno vidiral zselejcsé pouine liste zseljencem, ki potújejo v 2. ali 3. razredu republike argentino. (Okr. glav. 1/76.)

— **Vázno za izseljence** v Ziedinjene države Ameríske. Izelteniški pooblaščenec kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v New Jorku (naslov 443. West 22. nd Street, New York N. J.) javlja, da je njegov urad v zvezi z društvom „New Jar Travellers Aid Society“, ki gre novodošlim izseljencem s svojimi zastopnikmi na roko in jim daje informacije. Zastopniki tega društva vršijo svojo službo na železniških postajah in lukah, tüdi na Ellis Islaadu. Izeljenci, ki potujejo v New Jork ali preko, se npozarjajo, da v slučajó potrebé vprašajo na železniški

postaji ali luki ali pa na Ellis Islandu samem po tes zastopnikih (Guide or the Sravallers Aid Socitey), ki jim bodejo dali potrebne informacije.

— **Izeljenci,** ki potujejo v Pensivanijo se opozarjajo na drpavni urad za nameščenje v Filadelfiji (State Employment Service), ki ima nalogo, da nájde izseljencem iz naše kraljevine namestitev v raznih panogah poljedel'tva in industrije. Potrebne informacije v tem pogledu daje naš izseljeniški pooblaščenec v New Jorku.

— **Személyi hir.** Ruzsics János volt tísinai jegyzó, jelenleg adóügyi hatóság tisztviselője, adóügyi intézőnek nevezetett ki. Ennek a kinevezésnek mindnyájan csak őszinte örömmel fejezhetjük ki.

— **Villámcsapás.** F. hó 3.-án, amikor minálunk is erős vihart várt mindenki, lent a muraközben veszedelmessé vált, Stridón Cigausček nevű hegyen több helyen a villám is lecsapott, hol többek között Flate János gazda egy fából épült házát felgyújtotta, mely porrá égett. Szerencsére lakatlan volt és így emberéletben nem esett kár.

— **Az új gabonatermés** nálunk muravidéken jóval alulmaradt a tavalyinak, míg az általános termést Jugoszláviában 30%-al jobbnak mondja a földmivelésügyi min. jelentése. A jelentés szerint (?): Horvátországban: 4,450.000 q buza, 694.000 q árpa, 400.000 q rozs s így tovább a többi országrészek jelentése. A lapok ebből megállapítani vélik, hogy a kivitel nagy lesz, az országban magában pedig a gabona ára alacsony. Igazán ideje volna már, hogy a gabona olcsó legyen, de a míg az iparcikk ára folytonosan emelkedik, trifailba a bányamunkás 50%-os béremelés miatt sztrájkol, a gyógyszer ára 100%-kal felemeltetik s az adót 500%-kal felszórólják, aligha fogja a gazda olcsó áron a sok éhes és drága gyomrot kielégíteni. Miért nem kezdhetné meg a sok kapitalista gyártulajdonos, ki munkanélkül élvezi a nagy hasznot. Egy évig igazán megtehetnék s az iparcik árát alacsonyabbra engedhetnék, ami maga után vonna mindent.

— **A korai kezdet.** Ütrosa János Murska Sobota-i (Kiskanizsa-u.) gazda felesége elveszítette szekrénye kulcsát, hiába kereste, sehol sem tudta megtalálni. Jobbanmondva a 14 éves fia megtalálta, de az anyának nem szólt, mert tudta, hogy a szekrényben 800 Dollár van elrejtve. F. hó 3.-án a gyerek eltűnt s mikor a szekrényt feltörték, csodálkozva látták, hogy vele együtt eltűnt a 800 Dollár is. Mindjárt jelentést tettek a csendőrségnél, mely keresi az eltűntet.

— **Martijanci.** Dacára a nagy egymásutánban rendezett sok mulatságnak, talán egyike sem sikerült olyan jól, mint az 5.-én Vezérnél megtartott tüzöli multság. Szép idő, pontos és jó kiszolgálás csak emelte most is a multság nivóját, miért is a jókedv sokáig együtttartotta a sok vendéget.

— **Argentínába szölo utlevelek díjmentes láttamozása.** Beogradban székelő Argentiná főkonzulátusa értesít, hogy a jövőben díjmentesen fogja láttamozni azon kivándorlók utleveleit, kik a I. vagy III. osztályban utaznak Argentinia köztársaságba. (Okr. glav. 1/76.)

— **M.-Sobota -D.-Lendavá i autóbusz** forgalmat ahelyett, hogy Cankova és Sv. Júri-felé is kiterjesztenék, a hírek szerint a közeljövőben be akarják szüntetni. Ja, biztos nem jövedelmezett a társaságnak napi ezer koronát tisztán, alább pedig ök nem adják, bárhogy is kárára van ennek a vidéknek. — ?

— **Norsinci.** F. hó 2.-án Donosa József ács munkás az ntcán haladva gondolatokba merül. Ahogy Bankó Viktor gazda portájához ér, erős iramban szalad ki az udvarból Bankó fiatal menyé,

amely az öregember mellett egyet rugott s szegény Donosa lábát eltörte. Behozták a Murska Sobotai-kórházba.

— **Politikailag** minden csendes csak a Beogradban idözó néhány képviselő tartja fenn az összeköttetést a vidékre és üdülésre ment többi képviselővel. — Néhány minister távollétében csak helyettesítéssel megbizottak és a munkával túlterheltettek vannak Beogradban, kik összeülnek néha tanácskozásra. Legutóbb is a vasutassztrájk foglalkoztatta őket, kik ellen a sztrájk miatt vizsgálatot indítottak s mozgositották őket kik most mint katonák kötelesek teljesíteni szolgálatot. (1094 évi Tisza-forma).

— **Muravidéket a varasdi törvényszékhez csatolják.** »Bácsmegeyi Napló« ezen cím alatt a következő érdekes cikket hozza: »Jogszolgáltatási tekintetben az egész országban a legnagyobb zürzavar a Muravidéken van. A Muravidék egy részén épügy, mint a Vajdaságban a régi magyar törvények vannak érvényben, más részen pedig a régi osztrák törvények paragrafusai alapján szolgáltatják az igazságot. Azok a járásbíróóságok, amelyek a magyar magánjogi törvények vannak életben, a zombori törvényszék joghatósága alá tartoznak. Most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy ezeket a járásbíróóságokat a varasdi törvényszékhez osztják be. Ez az intézkedés az eddigi károszt még csak növelné. horvátországban a magyar törvényeknek csak egy része volt életben. Ha tehát a muraközi járásbíróóságokat a varasdi törvényszékhez csatolják, az esetben a járásbíróóság más törvények szerint hoz ítéletet s a törvényszék a felebbezést ismét más törvények szerint intézi el.« Ehez csak annyi megjegyzésünk van, hogy sajnos nélkül mindegy mert az ut is egyformán drága és hozszu ha Varasd ha Maribor az nekünk kijáró magyar törvény használata pedig ott félig van meg, amitt meg félig sem.

— **Harmincnyolc millió mozdonyok javítására.** A minisztertanács a közlekedésügyi minisztérium indítványára 38 mitló dinárt szavazott, meg mozdonyok javítására, amelyek már a Magyar Államvasutak gépgyárában vannak javítás végett. Vajon fog-e kerülni egy mozdony ebből a sokból is a mi vonalunkra páratlan M. Sobota—Hodosira?

— **Horvátországban letartóztatták Radics hveit.** Lukač, virivoticaí faluban letartóztatták a község legöregebb polgárát, Simeta Györgyöt, mert házában a Radics-párti emberek meg nem engedett összejövetelt tartottak. Ugyancsak letartóztatták a község egyik előljáró-tagját, Podravec földművest, mert a község előljáróit arra akarta rábírní, hogy tagadják meg a húségeskü letételeét. Turanovac, viroviticaí községben egy köztársasági zászlót koboztak el. Mikolics Rudolfot és társait, kiket Osijekre szállítottak be, mert a dájjai pályaudvaron hangosan éltették Radicsot, most erős kíséret mellett lekisérték Zagrebba, ahol az ottani államiügyészség elkészíti ellenük a vádiratot. A most lezajlott osijeki sorozások után hét ujonc mámoros fővel éltette Radicsot. Letartóztatták őket.

— **Lefoglalták a düsseldorfi német birodalmi bankot.** A német Birodalmi Bank düsseldorfi fiókjának igazgatóságához július 23.-án a francia katonai parancsnokság felszólítást intézett, hogy három napon belül hatvan milliárd márkát fizessenek a megszálló hatóságoknak. Mivel a bank a felszólításnak nem tett eleget, a parancsnokló tábornok elrendelte az intézet két igazgatójának és főpénztárnokának kiutasítását. A bank helyiségeit pedig lepecsételték és működését beszüntették.

Hirdetések
„Mórszka Krajina“-ban
sikerrel járnak.

Gazdálkodás.

Sertésenyésztőnek néhány fontosabb tudnivalója a sertésorbáncról.

Irtá Nemes Miklós, volt járási m. kir. állatorvos M.-Sobotán (Folytatás)

Ezek ismerete mellett az a kérdés merül fel, mire kell figyelni a sertésenyésztőnek és a sertés-hizlalónak? (hogy az orbáncról a tömeges elhullástól megkíméltessek?)

1) Arra, hogy évenként legalább egyszer, a melegebb idő beállta előtt, amikor a sertések még teljesen egészségesek orbánc ellen kellően beoltassanak.

2) Ha a szomszéd községben sertésorbáncos megbetegedések vannak és az oltástól számított 6 hónap lejárában van, újra oltatni ajánlatos.

3) Ha a sertések között az oltás dacára orbáncos megbetegedés lenne, — bár az nagyon ritka, de a fentiek szerint nem lehetetlen, — a beteget a z o n n a l gyógyító szrummal oltuk.

4) A sertéseket ne kényeztessük el. Szoktassuk őket a hő- és időváltozásokhoz, esőhöz, fagyhoz, erős, napsugárhoz, hideg szélhez, meleg ételhez, mozgáshoz, jólakáshoz, koplaláshoz. Eresszük ki őket a legelőre, a makkos erdőbe. Ott lehetnek éjjel-nappal. Tul sokat ne etessük őket, inkább legyenek mindig kissé éhesek. — Az elkényesztetett, túl tömött, állandóan szomja, mozgás hiánya miatt eltunyult sertések, nagyon hajlamosak mindenféle betegségre. — Persze most az edzésnél csak a növendék sertésekre gondolok és nem a hizókra. — A túlságos elhízás beteges állapot, amelyet marhánál, ludnál, sertésnél megkivánunk.

5) A hizókat nem tágas, sötét helyen tartjuk, hogy az oxidáció minél kisebb legyen, a zsiranyagok el ne égjenek, hanem lerakódjanak az állat testében. Az észszerű hizálás valódi tudomány, mert nem mindenik állat hizalható egyforma módon. Majd erről máskor írok. Annyit még hevenyében, hogy a kanokat és nőstényeket állatorvossal heréltessek illetőleg miskároltassuk ki — mert 30—35%-al kevesebb hizlalo eledel szükséges a teljes kihizásig és felülrá az ivartalanított sertés husa, zsirja nem kellemetlen »sertésszagú« és finomabb, porhanyóbb, izletesebb még ha idős is. A szalonnának kiolvasható zsirja több, mint a nem ivartalanított-é a töpörtő sem olyan szívós kötőszövetes.

6) A konyhából kikerült ételmaradékokat, tányér — tál — és evőeszköz mosogató vizet forralatlanul adhatjuk, de ha sertéshus nyersen lett a konyhába hozva, azzal úgy bánjunk mint a méreggel. Azt a vizet amelyet a nyers hús leöblítésére használtunk, a nyers hús feldarabolására szükséges deszkának, késnek, kéznek tisztítására használtunk, ne öntsük sterilizálás nélkül a moslékos sajtárba vagy az udvarra, csatornába, hanem igyekezzünk minden cseppjét egy fazékban összeönteni és azt azon módon legalább 10 percig forralni.

7) Ne engedjük a sertéskereskedőket, a herélőket, a cigányokat a sertéseinkhez, mert azok keze, cipője fertőző anyagokkal szennyezett. — A herélést bizzuk az állatorvosra. — A cigányok kiássák az eltemetett, orbáncban elhullott sertéseket, azok keze befertőzi az ajt ókilincseket, melyeket a sertés etetőnek is meg kell fogni,

az pedig mielőtt kezével összekeveri a moslékot a darával, a korpával, nem mossa meg a kezét, tehát megfertőzi a moslékot.

Mit hogyan kell végezni, ha egy betegsertést kényszerítve vagyunk leölni?

A vért, bélsarat, vizeletet el ne csepegtessük! A beieket egy az udvar vagy kert félreeső helyén ásott mélyebb gödör felett tisztítsuk. A bélsárt, vizeletet, epét és esetleg a föltre cseppentett vért az alatta lévő földdel, az ölben maradt ürülékkel, a vályuban hagyott ellességgel és az alomszalmával együtt mind ebbe a gödörbe temessük. Ha a sertés kicsi és pár nap alatt elfogyasztható, feltéve, hogy a meghívott állatorvos a húst emberi eledelül alkalmasnak mondja, (a tanfolyamot végzett husvizsgáló ehhez nem ért és annak tilos elbírálni az orbánc betegségre gyanus, közfogyasztásra szánt sertés húsát), főzzük meg az egésztestet tormáshusnak. Ez által a bacillusok mind elpusztulnak. — Ha nagyobb a kényszerölt sertés, akkor azonnal pácolni is utána füstölteni kell, különben hamar romlik. Jegyezzük meg, hogy a beteg állat hús hamarabb romlik, mint az egészséges-é. Pácolásnál, füstölésnél a fődolog, hogy a hús darabok minél kisebbek legyenek, hogy a só s l é, a füst, jól átjárhassa őket.

A szalonnát nem szabad másra, csak a zsirjának kiolvasztására használni. általában az ilyen kényszerölt sertésből semmit ne együnk nyersen, előzetes sütés, főzés nélkül.

A tömény konyhasóoldat 8 hét alatt pusztítja el az orbánc bacillusokat. A sólé ereje nagyobb, mert 8 nap alatt öli meg őket. — Ámde az olyan sólében, amelyben orbáncos hús van, még 7 hét múlva is van fertőzésre képes orbánc bacillus. — A besózott hús belső közepe, a szokásos feldarabolás mellett, 4 hónap múlva is tartalmaz még elő és még hozzá fertőzésre is képes orbánc bacillusokat.

A füstöléssel, ha az 2 hétig folytonosan és erélyesen tart 2 fél kg-ot meg nem haladó besózott hús darabokban, az orbánc bacillusokat el lehet ölni.

(Polyt. köv.)

Trzsne cejne. Kereskedelmi árák.

Blágo — Áru.					
100 kg.	Psenica—Buza	K	1500—		
	Zsito—Rozs		1300—		
	Ovesz—Zab		1300—		
	Kukorca—Tengeri		1400—		
	Proszou—Köles		1200—		
	Hajdina—Hajdina		1200—		
	Graoka—Bükköny		2000—		
	Otroubi (psen) —Korpa (buza)		1000—		
	Szenou—Széna		300—		
	Graj—Bab		1600—		
	Krumpise—Burgonya		340—		
1 kg.	Lenovo sz.—Lenmag		—		
	Detelcsno sz.—Lóhermag		—		
		III.	II.	I.	
	Bikovje	—Bika	40—	45—	50—
	Telice	—Üszö	40—	45—	50—
	Krave	—Tehén	26—	30—	40—
	Teoci	—Borju		54—	60—
	Szvinyé	—Sertés		85—	90—
	Máslt l-a	—Zsir-l-ö.			180—
	Zmoucsaj	—Vaj			140—
	Spej	—Szalona			160—
1	Belice	—Tojás			4—

Mal glászi.

Mindenkinek figyelme! Mindennap lehet kapni fagylatot és friss süteményeket. özv. Novák Szidonia cukrászdájában Murska Sobota.

Naznánye! Vszáki dén dobi ledica (fagyalt) i frisko szpecsenyé vu Novák Szidonei cukrárníc v Murski Soboti.

Előfizetések és hirdetések a Prekmurska tiskarnában is felvételnek.

LEJSZ ZA CIMPER I DRVA
 sze lahko naroucsi pri
 FUJSZ JANEC OTTOVCI
 Po nizikoj cejni!

DOBRO VÍNO
 v peovnici gr. Szapáry prevzeto L. za 19 koron oddá na veliko
 Kühár Stevan
 Markisavci

Pejnezi — Pénz

1 Dollár	= Kj	370—
100 Kor. Budapest	=	2—
100 Kor. Becs	=	—50
1 lira	=	17—
Zürichben 100 Dinar	=	5-90

Hirdetések „Mórszka Krajina“-ban
 sikerrel járnak.

RED STAR LINE
 Antwerpen—New-York
 s čuvenimi belgijskimi parobrodi
 „BELGENLAND“
 najnovejši, največji in najhitrejši barobrod
 Red Star Linije
 Največja udobnost, najmodernejša urejenost
 v kabinoh in tretjen razredu.
 IZVRSTNA HRANA.
 Vsa pojasnila dajajo brezplačno zastopstva
RED STAR LINE:
 BEOGRAD, Karadjordjeva ulica broj 91.
 ZAGREB, Trg I. broj 16.
 LJUBLJANA, Marijin trg št. 2.
 GRUŽ, Obala.
 BITOLJ, Bankarska ulica broj 12.

HRANILNICA v MURSKI SOBOTI
 Prej — Ezelött
MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR
 (SZTÁRA GASZA)

Z VRSÁVA VSZE BANCSNE DUGOVÁNYA.
 MINDEN BANKSZAKMÁBA VÁGÓ ÜGYET
 LEBONYOLIT.
 V ZVÉZI ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN
 Z „JADRANSKA BANKA BEOGRAD“-AL